

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ &
Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΧΟΛ. ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Δ.Ε.
Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Τηλ. 2810 246860
Ταχ. Δ/ση: Ρολέν 4, 713 05
ΗΡΑΚΛΕΙΟ
E-mail: grss@dide.ira.sch.gr

Βασιλεία Καλοκύρη
Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων
Τηλ. 2810 246.864 // 2810 310.634
κιν. 697 99 30 724
Ιστοσελίδες: ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
<http://users.sch.gr/sfscholiki/fi>
ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ –
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ
<http://diktyofilologonkalokyri.weebly.com>
E-mail : kalokyri@sch.gr

Ηράκλειο, 21-1-2016

Αρ. Πρωτ.: 85

Προς:

- Φιλολόγους Σχολείων Δ.Ε.
Ν. Ηρακλείου
αρμοδιότητας Σχολικής
Συμβούλου Φιλολόγων Β.
Καλοκύρη
- Σχολεία Παιδαγωγικής
αρμοδιότητας

*(διαμέσου των Δ/σεων των
Σχολείων)*

Κοιν. :

1. Περιφερειακή Δ/ση Π/θμιας &
Δ/θμιας Εκπαίδευσης Κρήτης
2. Προϊστάμενο Επιστημ.&
Παιδαγ. Καθοδήγησης Δ/θμιας
Εκπ/σης
3. Διεύθυνση Δ.Ε. Ηρακλείου

Θέμα: Ανατροφοδότηση Συμμετεχόντων και επικαιροποίηση πρόσκλησης για συμμετοχή Φιλολόγων και Σχολείων Παιδαγωγικής αρμοδιότητας στο «Διασχολικό Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού». Ηλεκτρονική δήλωση συμμετοχής.

Αγαπητοί /-τές Συνάδελφοι,

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους και όλες που συμμετέχετε με δράσεις σας στο «Διασχολικό Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού» (ΔΔΓΓ) κατά το τρέχον σχολικό έτος 2015-16, προσπαθώντας στον περιορισμένο διδακτικό χρόνο να εντάξετε και να τονίσετε θέματα ευαισθητοποίησης των μαθητών και έμφασης στην καλλιέργεια του γλωσσικού γραμματισμού τους!

Στις επιμορφωτικές συναντήσεις μας, δίνεται η ευκαιρία για διάχυση των δραστηριοτήτων σας μεταξύ των συναδέλφων του ίδιου σχολείου και άλλων σχολείων και σας ευχαριστώ για την «ανατροφοδότηση» της δικής μου προσπάθειας και του συντονισμού του Δικτύου! Θα ήθελα και στην παρούσα επικοινωνία μας να

σας συγχαρώ και να σας ευχαριστήσω για τις συστηματικές προσπάθειές σας να ευαισθητοποιήσετε τους μαθητές σε θέματα γλωσσικού γραμματισμού (και με την ευρύτερη έννοια της καλλιέργειας σκέψης και λόγου, κοινωνικού γραμματισμού και φιλιανγνωσίας) και να πολλαπλασιάσετε τα οφέλη της διδασκαλίας σε ζητήματα γλωσσικού γραμματισμού διαμέσου των φιλολογικών μαθημάτων και κάθε άλλης ευκαιρίας (π.χ. βιωματικών δράσεων, διαθεματικών προτζεκτ κλπ).

Υπενθύμιση: Συνάδελφοι που συμμετέχετε με δραστηριότητές σας στο ΔΔΓΓ, αλλά δεν έχετε ακόμη συμπληρώσει την ηλεκτρονική δήλωση συμμετοχής σας, σας παρακαλώ να το κάνετε, ώστε να είναι δυνατή η άμεση επικοινωνία και ο συντονισμός των δράσεών μας!

Παρακαλώ δηλώστε τη συμμετοχή σας στην παρακάτω ηλεκτρονική φόρμα:

[ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ Διασγολικό Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού 2015-16](#)

(πατήστε control+κλικ πάνω στα μπλε γράμματα).

- ❖ Ας σημειώσουμε ότι η συστηματική υπενθύμιση, εμπύχωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα γλωσσικού γραμματισμού χρειάζεται απαραίτητα, ώστε να αναθερμαίνεται το ενδιαφέρον και η προσοχή τους και να συμμετέχουν με αναζωογονημένη διάθεση. Δεν αρκεί η αρχική συζήτηση ευαισθητοποίησης στην αρχή του έτους ή στην αρχή των δράσεων...
- ❖ Χρειάζεται, ακόμη, να θυμίζουμε στους μαθητές ότι η καλλιέργεια γλωσσικού γραμματισμού αποτελεί διαδικασία που επιτυγχάνεται σε βάθος χρόνου, αλλά μέρος της χτίζουμε με την καθημερινή μας, συστηματική προσπάθεια. Έτσι, δεν θα απογοητεύονται για λάθη που δεν «εξαφανίζονται» γρήγορα και για δεξιότητες γραφής, παραγωγής ή κατανόησης λόγου που αργούν να αποκτηθούν, παρά τις φιλότιμες προσπάθειές τους...
- ❖ Παράλληλα, εμείς οι ίδιοι ως Εκπαιδευτικοί, χρειάζεται να θυμόμαστε ότι η καλλιέργεια του γλωσσικού γραμματισμού των μαθητών απαιτεί χρόνο, ώστε να μην απογοητευόμαστε και να μην αδικούμε τις προσπάθειές μας, που ουσιαστικά υπηρετούν τον κεντρικό στόχο, αλλά σε ορίζοντα χρόνου, μεγαλύτερο συχνά από εκείνον ενός διδακτικού έτους...

Επικαιροποίηση πρόσκλησης συμμετοχής νέων μελών στο Διασγολικό Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού (ΔΔΓΓ)

Για τους Φιλολόγους των σχολείων αρμοδιότητάς μου αλλά και τους Συναδέλφους άλλων ειδικοτήτων των Σχολείων παιδαγωγικής ευθύνης μου, οι οποίοι δεν έχουν συμμετάσχει έως τώρα με δράσεις τους στο ΔΔΓΓ, επικαιροποιώ την πρόσκληση και υπενθυμίζω είδη δράσεων που μπορούν να εφαρμόσουν στις τάξεις τους.

Όπως έχουμε πει και στις συναντήσεις μας από την αρχή του τρέχοντος σχολικού έτους, συνεχίζουμε κι εφέτος, για τρίτη χρονιά, την προσπάθεια υποστήριξης του γλωσσικού γραμματισμού των μαθητών, στο πλαίσιο του

Διασχολικού Δικτύου Γλωσσικού Γραμματισμού (σχολείων αρμοδιότητάς μου) και σας προσκαλώ να συμμετάσχετε εφαρμόζοντας στις τάξεις σας δράσεις – καλές πρακτικές, όπως αυτές που παρακάτω προτείνονται ή άλλες που θεωρείτε ότι ανταποκρίνονται στις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών σας (βλ. παρακάτω, ενότητα 4).

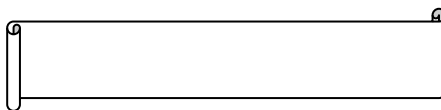
Σύντομη παρουσίαση του Διασχολικού Δικτύου Γλωσσικού Γραμματισμού (ΓΓΔΔ), των δράσεών του και της συμμετοχής σε αυτό

Το «Διασχολικό Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού» (3^η χρονιά λειτουργίας του: 2015-16) έχει ως μέλη του Φιλολόγους (ή και άλλους εκπαιδευτικούς scholeίων παιδαγωγικής αρμοδιότητάς μου) και στοχεύει σε βελτίωση του γλωσσικού γραμματισμού των μαθητών μέσα από συστηματικές δράσεις (κυρίως στο πλαίσιο των μαθημάτων), οι οποίες συγκροτούν ένα «πρόγραμμα ετήσιας διάρκειας» (βλ. παρακάτω: προτεινόμενες δράσεις). Μια βασική δράση «υποδομής» είναι η «Υποστήριξη βασικών δεξιοτήτων γλωσσικού γραμματισμού: βελτίωση ανάγνωσης – γραφής – ορθογραφίας- κατανόησης γραπτού λόγου».

Οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν συμμετοχή στην ηλεκτρονική φόρμα (βλ. παρακάτω) και στο τέλος του έτους αποστέλλουν προς ανάρτηση (στον ιστότοπό μας, «Συνεργατικές Ιστοσελίδες» του Δικτύου Συνεργασίας Φιλολόγων) μια συνοπτική παρουσίαση με τις δράσεις που εφάρμοσαν στη διάρκεια της χρονιάς. Έτσι, ενισχύονται οι προσπάθειες για γλωσσική καλλιέργεια των μαθητών και αναπτύσσεται η επικοινωνία και η διάχυση εμπειριών και καλών πρακτικών στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Στο σημείο αυτό καθώς και στο τέλος του παρόντος εγγράφου δίνεται η διεύθυνση της ηλεκτρονικής φόρμας στην οποία μπορείτε να δηλώσετε συμμετοχή για το σχ. έτος 2015-16, **σημειώνοντας ενδεικτικώς με ποιες δράσεις-καλές πρακτικές θα συμμετέχετε.**

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ Διασχολικό Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού 2015-16

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΤΕΡΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

1 Το σκεπτικό και η αφετηρία του Διασχολικού Δικτύου Γλωσσικού Γραμματισμού (ΔΔΓΓ)

Ειδικότερα, σχετικά με την προβληματική και τις δράσεις του Δικτύου μας υπενθυμίζουμε κι εδώ τα ακόλουθα.

Οι δράσεις του Δικτύου **ενισχύουν τα ερεθίσματα του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας**, καθώς, όπως κατ' επανάληψη διαπιστώνουμε ως εκπαιδευτικοί, δεν επαρκεί το δώρο μάθημα για τον γλωσσικό γραμματισμό των μαθητών!

Βάση για τη συγκρότηση του Διασχολικού Δικτύου Γλωσσικού Γραμματισμού έχουν αποτελέσει οι κοινές επισημάνσεις στις διασχολικές και ενδοσχολικές συναντήσεις μας ότι χρειάζεται να προσπαθήσουμε **συστηματικά**, προκειμένου οι μαθητές να αναπτύξουν **ικανότητες κατανόησης, παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο, να κατακτήσουν βασικά στοιχεία γλώσσας (καλή ανάγνωση, «ευανάγνωστη» γραφή, ορθογραφία), να εκτιμούν και να απολαμβάνουν λογοτεχνικά και επιστημονικά κείμενα καθώς και να αποκτήσουν άνεση στη διαχείριση ειδικότερων κειμένων πρακτικού χαρακτήρα (π.χ. αιτήσεων, δελτίων-λογαριασμών ΔΕΗ κ.ά., βιογραφικών σημειωμάτων κλπ), που αφορούν στον κοινωνικό γραμματισμό τους –και επομένως στην ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνία και την αποφυγή κοινωνικού αποκλεισμού.**

Αναγνωρίζοντας ελλείμματα των μαθητών (για διάφορους λόγους) και προσπαθώντας να υποστηρίξουμε τον γλωσσικό γραμματισμό τους, **αναπτύσσουμε στο πλαίσιο του Δικτύου ποικίλες δράσεις**, που ουσιαστικά συγκροτούν ένα ετήσιο Πρόγραμμα. Ανάλογα με τις **ιδιαιτέρες ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των μαθητών** (σχολείο αστικής/ημιαστικής/αγροτικής περιοχής, κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες και μορφωτικό κεφάλαιο των γονέων, επιδόσεις μαθητών, μαθησιακές δυσκολίες ή όχι κ.ά.), **εστιάζουμε σε ειδικότερους στόχους γλωσσικού γραμματισμού** (π.χ. βασικούς στόχους «καλής ανάγνωσης-γραφής-ορθογραφίας» / κατανόησης κειμένων ποικίλων τύπων / παραγωγής λόγου προφορικού ή γραπτού).

Στην πράξη, οι δράσεις αυτές γίνονται **μετά από εναισθητοποίηση-μύηση των μαθητών, ώστε να είναι συν-οδοιπόροι και συν-εργάτες με τους Φιλολόγους στους από κοινού προσδιοριζόμενους στόχους.**

Βασικό στοιχείο των δράσεων είναι η συστηματική εφαρμογή τους εν είδει «προγράμματος» μέχρι το τέλος του σχολικού έτους.

2. Η πορεία του Δικτύου – προγραμματισμός για 2015-16

Όπως είχαμε την ευκαιρία να παρουσιάσουμε και στη φιλολογική Διημερίδα μας (εισήγηση Β. Καλοκύρη με θέμα: **Συνεργασίες εκπαιδευτικών και Ερωτηματολόγιο διερεύνησης απόψεων και στάσεων μαθητών, στο πλαίσιο των «Δράσεων για τη στήριξη του Γλωσσικού Γραμματισμού» του «Διασχολικού Δικτύου Γλωσσικού Γραμματισμού»**). Προτάσεις για «Εκπαιδευτική έρευνα στην πράξη»), πολλοί Συνάδελφοι Φιλολόγοι, στα τμήματά τους ή και σε συνεργασία μεταξύ τους ή και με καθηγητές άλλων ειδικοτήτων εφάρμοσαν στο πλαίσιο των μαθημάτων τους ποικίλες και ενδιαφέρουσες δράσεις που στόχευαν στη βελτίωση του γλωσσικού γραμματισμού. Ορισμένοι μάλιστα, έδωσαν και το ερωτηματολόγιο (ανώνυμο) στους μαθητές για διερεύνηση των απόψεών τους σε θέματα γνώσης και χρήσης της γλώσσας.

- ❖ Θα πραγματοποιηθούν στη συνέχεια συναντήσεις ανατροφοδότησης των μελών του Δικτύου –*προαιρετικής προσέλευσης αλλά πολύ χρήσιμες*- όπου οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν εμπειρίες και σχόλια για την εφαρμογή.

- ❖ Στο τέλος του έτους θα γίνει η καταληκτική συνάντηση για τα συμπεράσματα, μέσα από τη σύγκριση επιδόσεων καθώς και στάσης των μαθητών απέναντι στον γλωσσικό γραμματισμό τους.
- ❖ Επίσης, στο τέλος του έτους, μετά από σχετική ανακοίνωση, οι Φιλολόγοι που συμμετείχαν στο Δίκτυο αυτό θα αποστείλουν σε αρχείο word μια σύντομη ανασκόπηση της δράσης ή των δράσεων που εφάρμοσαν, ώστε με ανάρτηση αυτών στον ιστότοπό μας, ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ (<http://diktyofilologonkalokyri.weebly.com/>), να δημιουργηθεί μια κοινότητα «συνεργασίας και ανατροφοδότησης», με ιδέες και έμπνευση για μελλοντικές δουλειές.
- ❖ Οι συμμετέχοντες, παράλληλα, θα λάβουν Βεβαίωση Συμμετοχής στο Διασχολικό Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού.
- ❖ Η δήλωση συμμετοχής με ορισμένη δράση ή με ορισμένες δράσεις (στην ηλεκτρονική φόρμα, παρακάτω) δεν εμποδίζει το να αλλάξει ο Φιλολόγος δράση/-σεις στην πορεία. Στο τέλος του έτους στη σύντομη ανασκόπηση πεπραγμένων, θα αναφέρει όποιες δράσεις εφάρμοσε (ενδεχομένως άλλες από όσες αρχικά δήλωσε).
- ❖ Οι Φιλολόγοι οι οποίοι διδάσκουν στο ίδιο τμήμα και θα συνεργαστούν, ώστε να επιδιώξουν κοινούς ή συμπληρωματικούς στόχους (με ίδιες δράσεις ή διαφορετικές, αλληλοσυμπληρωματικές), μπορούν να συντάξουν από κοινού στο τέλος την ανασκόπηση ή –οπωσδήποτε- να αναφέρει καθένας τους συναδέλφους-συνεργάτες, με επιγραμματική αναφορά στις δράσεις τους (απλή κατονομασία δράσεων των συνεργατών τους στο ίδιο τμήμα, π.χ. δράσεις προς βελτίωση ορθογραφίας).

3. ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

3.α. πρώτο στάδιο: ευαισθητοποίηση των μαθητών

Βεβαίως, αφετηρία στις «δράσεις – ετήσιο πρόγραμμα υποστήριξης γλωσσικού γραμματισμού» είναι η **ευαισθητοποίηση** των μαθητών με **συζήτηση** πάνω στις ανάγκες τους σε θέματα κατανόησης και παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου και γενικότερης καλλιέργειας του λόγου τους ως μέσου έκφρασης αλλά και όξυνσης του κριτικού στοχασμού τους. Αφόρμηση μπορεί να αποτελέσουν διαπιστώσεις για ελλείμματα (π.χ. διαγνωστικά ή άλλα τεστ, γραπτά κείμενά τους, προφορικός λόγος τους) και ανάγκες για γλωσσικό-κοινωνικό γραμματισμό στον σύγχρονο απαιτητικό κόσμο.

Σημασία έχει να κινητοποιηθούν βιωματικά, να εκφράσουν απόψεις για τις επιδόσεις και τις ανάγκες τους και να μιλήσουν για λύσεις οι ίδιοι οι μαθητές, όχι να μονολογήσει με «διδασκτισμό» ο καθηγητής τους!

Έχοντας τους μαθητές συνοδοιπόρους στην κοινή προσπάθεια μπορούμε να ευελπιστούμε για ευόδωση των στόχων μας, για καλλιέργεια του λόγου και του κριτικού στοχασμού τους ως μαθητών και αυριανών πολιτών.

3.β. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (προαιρετικό)

Όσοι θέλετε, μπορείτε, κατά τη φάση της ευαισθητοποίησης των μαθητών και της «πρόκλησης ενδιαφέροντος για ανάληψη έργου», να δώσετε ένα σύντομο (ανώνυμο) ερωτηματολόγιο, με στόχο κυρίως τη διερεύνηση της στάσης τους σε θέματα γλωσσικού γραμματισμού.

Αντίστοιχα, στο τέλος των δράσεων, στο τέλος του σχολικού έτους, ερωτηματολόγιο μπορεί να δοθεί ξανά, ενδεχομένως το ίδιο ή να διαμορφωθεί με ερωτήματα σύγκρισης πριν/μετά (θα σας αποστείλω, επίσης), προκειμένου να διαπιστώσουμε ενδεχόμενες αλλαγές («μετασχηματισμό») στις αντιλήψεις και τη στάση των μαθητών διαμέσου των δράσεων στις οποίες τους «μυήσαμε» και τις οποίες εφαρμόσαμε συστηματικά.

Στα σχολεία που θα συνεργαστούν οι εκπαιδευτικοί, μετά από συνεννόηση μεταξύ τους, σε κάθε τμήμα μπορεί να δοθεί το ερωτηματολόγιο μία φορά από έναν/μία (μόνο) εκπαιδευτικό ο οποίος/η οποία θα συμμετέχει στο ΔΔΓΓ.

Στο τέλος του παρόντος κειμένου, για διευκόλυνση, δίνεται το ερωτηματολόγιο που και πέρυσι είχα στείλει στα σχολεία, με τις σχετικές διευκρινίσεις.

4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΡΑΣΕΩΝ στο πλαίσιο «ετήσιου προγράμματος γλωσσικού γραμματισμού»

Συνοπτικά παρουσιάζουμε τις κυριότερες δράσεις του Δικτύου:

1. «Υποστήριξη βασικών δεξιοτήτων γλωσσικού γραμματισμού: βελτίωση ανάγνωσης – γραφής – ορθογραφίας- κατανόησης γραπτού λόγου .

Ενδεικτικός τρόπος υλοποίησης: Προηγείται διαπίστωση γλωσσικών ελλειμμάτων σε συζήτηση με τους μαθητές, ευαισθητοποίηση, «συμβόλαιο» προσπάθειας με δράσεις ευχάριστες, χωρίς ιδιαίτερο πρόσθετο φόρτο.

Οι Φιλολόγοι (ή και άλλων ειδικοτήτων εκπαιδευτικοί σχολείων παιδαγωγικής αρμοδιότητάς μου) **σε κάθε διδακτική ώρα, σε κάθε φιλολογικό μάθημα που διδάσκουν** (π.χ. Ιστορία, Αρχαία Ελλ. Γλ., Λογοτεχνία -ή στο αντίστοιχο μάθημα των ειδικοτήτων όσων άλλων εκπαιδευτικών συμμετέχουν στις δράσεις αυτές) αναθέτουν στους μαθητές να διαβάσουν στο σπίτι μια μεγάλη περίοδο [ή μια μικρή παράγραφο] από το «μάθημα της ημέρας» και –αντίστοιχα- αφιερώνει, στο επόμενο μάθημα, λίγα λεπτά για επιδίωξη των στόχων: «**εκφραστική ανάγνωση, με χρωματισμό, επιτονισμό φωνής**» από έναν ή περισσότερους μαθητές, **ορθογραφία** (προφορικά, μερικών λέξεων με ερωτήσεις/απαντήσεις ή/και πίνακα), **διατύπωση περιεχομένου/νοήματος** από μαθητές.

Σημειώσεις:

- i. Δεν είναι ανάγκη να «αναγνώσουν» ή να «παρουσιάσουν το νόημα» πολλοί μαθητές (λόγω του περιορισμένου χρόνου). Ενδιαφέρει η καθημερινή εφαρμογή στην τάξη, ώστε εκ περιτροπής να συμμετέχουν όλοι και μάλιστα να προσδοθεί έμφαση και να τονιστεί στην πράξη η σπουδαιότητα της δράσης αυτής!
- ii. **Ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών υλοποιούνται όλες οι δράσεις βασικών δεξιοτήτων γλωσσικού γραμματισμού ή μερικές ή μία (ανάγνωση / (αντι)γραφή / ορθογραφία /κατανόηση-απόδοση νοήματος.**
- iii. Για αντιγραφή (αν κριθεί ως σύμφωνη με τις ανάγκες των μαθητών· μπορούν να το εφαρμόζουν όσοι μαθητές το επιθυμούν): ορίζεται για το σπίτι πολύ λίγο κείμενο, 2-3 γραμμές, από την περίοδο ή από τη μικρή παράγραφο που ανατέθηκε. Στο επόμενο μάθημα, ο διδάσκων/η διδάσκουσα, για τόνωση εσωτερικών κινήτρων των μαθητών, επιβραβεύει τετράδια που παρουσιάζονται ενδεικτικώς.

- iv. Συμφωνείται (στην αρχή, κατά την ευαισθητοποίηση-μύηση των μαθητών και το αρχικό «συμβόλαιο για τις δράσεις γλωσσικού γραμματισμού») οι μαθητές να τηρούν και να έχουν καθημερινά στην τσάντα τους ένα **τετράδιο δράσεων γλωσσικού γραμματισμού**, όπου μπορούν να γράφουν κάθε σχετικό με τις δράσεις αυτές. Στο τετράδιο αυτό, μπορούν επίσης να τηρούν υλικό και από δράσεις αντίστοιχες σε άλλα μαθήματα, από άλλους καθηγητές που συμμετέχουν στις δράσεις αυτές.
- v. Το «ιδεώδες» από άποψη αποτελεσματικότητας είναι να γίνονται αυτές οι δράσεις (όσες επιλεγούν για τις ανάγκες του τμήματος) με τον συντονισμό-εμπύγωση όλων των Φιλολόγων του τμήματος!!! Ακόμη περισσότερο: Τα οφέλη πολλαπλασιάζονται αν οι Φιλολόγοι συνεργαστούν και με άλλους εκπαιδευτικούς του τμήματος, έτσι ώστε, ει δυνατό, αντίστοιχες δράσεις να εφαρμόζονται σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα (μαθήματα), με την εποπτεία του αντίστοιχου καθηγητή και με υλικό από το αντίστοιχο μάθημα! Συνιστώ θερμά στα Σχολεία Παιδαγωγικής μου Ευθύνης να προχωρήσουν σε συνεργασία οι εκπαιδευτικοί σε κάθε τμήμα, με αντίστοιχες δράσεις υποστήριξης των βασικών δεξιοτήτων γλωσσικού γραμματισμού, έτσι ώστε να πολλαπλασιάζεται το ερέθισμα κι η έμφαση στη σημασία των δράσεων. Με τη συνεργασία όσο περισσότερων ειδικοτήτων και καθηγητών γίνεται, ενισχύεται η επίτευξη στόχων ‘στάσης’ των μαθητών απέναντι στην κατάκτηση της γλώσσας.

2. Συστηματική συγγραφή μιας παραγράφου (για εξάσκηση σε περίληψη ή σύνταξη παραγράφου). Η σύνθεση-γραφή της παραγράφου ανατίθεται ως δράση για το σπίτι. Η παρουσίαση και ο σχολιασμός γίνονται στην τάξη. Κάθε φορά παρουσιάζεται έστω μία παράγραφος από έναν μαθητή. Η συχνότητα και το εύρος εφαρμογής προσδιορίζονται από τον/τη Φιλολόγο και τους μαθητές, ανάλογα με τις ειδικότερες συνθήκες. Π.χ. σε κάθε διδακτική ώρα ή τακτικά σε ένα μάθημα (ή σε περισσότερα) που διδάσκει ο Φιλολόγος σε ένα τμήμα, ή πιο συστηματικά στη Νεοελληνική Γλώσσα κλπ.

3. Ποικίλες Δραστηριότητες Γλωσσικού Γραμματισμού που αναπτύσσουν ικανότητες κατανόησης, παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο. Η συχνότητα προσδιορίζεται με συμφωνία καθηγητή-μαθητών, αλλά έχει σημασία η τακτική/ συστηματική εφαρμογή.

Π.χ.

- Συστηματικά, στο πλαίσιο της Νεοελληνικής γλώσσας οι μαθητές/-τριες **γράφουν στο σπίτι και παρουσιάζουν κείμενο** (έστω ένας/μία, κάθε φορά, με σχολιασμό από τους μαθητές-ακροατές, σε πνεύμα παιδαγωγικό κι όχι επικριτικό), προκειμένου να βελτιωθούν όλοι σε θέματα παραγωγής γραπτού λόγου.
- Απαντούν προφορικά σε **ερωτήσεις κατανόησης βάσει σύντομου κειμένου**, που δίνονται σε φωτοτυπία για επεξεργασία στο σπίτι.
- Εξασκούνται να γράφουν βιογραφικό (οδηγίες στην τάξη, γραφή στο σπίτι) και σε προσδιορισμένες ώρες παρουσιάζουν καθένας με τη σειρά του το δικό του, ενώ σχολιάζουν θέματα διατύπωσης κλπ με ρόλο ενεργού ακροατή.
- **Εξάσκηση στη διαχείριση ειδικότερων κειμένων πρακτικού χαρακτήρα (π.χ. αιτήσεων, δελτίων-λογαριασμών ΔΕΗ κ.ά.)**
- **Διαθεματικές δραστηριότητες δημιουργικής γραφής**

4. Διδασκαλία στην τάξη ολόκληρου λογοτεχνικού έργου (μυθιστορήματος ή συλλογής διηγημάτων ή ποιημάτων κ.λπ). Η διδασκαλία προγραμματίζεται για διάρκεια έως 8 ώρες (εκτός εξαιρέσεων) και χρειάζεται σχεδιασμό εκ μέρους του Φιλολόγου, ώστε να γίνει καλή διαχείριση του χρόνου σε σχέση με το υλικό. Ανατίθεται ανάγνωση στο σπίτι, ενδεχομένως μια πρώτη σύντομη γραπτή περιληπτική απόδοση περιεχομένου – ιδεών- εντυπώσεων/κρίσεων και στη συνέχεια σταδιακή ερμηνευτική προσέγγιση στην τάξη, με εκπ/κές τεχνικές ενεργού συμμετοχής (ερωτήσεις/απαντήσεις, εργασίες σε ομάδες, δραματοποίηση σκηνών κλπ), με προσοχή ώστε να συνδυάζεται το «τι» (περιεχόμενο, σημασίες) με το «πώς» (τρόπο γραφής, μέσω του οποίου εκφράζονται τα νοήματα: εκφραστικά μέσα, αφηγηματικές τεχνικές σε συσχέτιση με νοήματα). Καλλιέργεια προφορικού και γραπτού λόγου με συγκεκριμένες δράσεις.

5. Βιβλιοπαρουσιάσεις (λογοτεχνικών αλλά και επιστημονικών βιβλίων, κατάλληλων για την ηλικία των μαθητών. Μπορούν να οργανωθούν με ανάθεση σε μαθητές, με βάση διάγραμμα (δομή παρουσίασης) που θα δίνεται από τον/τη Φιλολόγο. Η συχνότητα βιβλιοπαρουσιάσεων, η διάρκεια (π.χ. 10΄) καθώς και το ενδεχόμενο συνοδευτικό εποπτικό υλικό (π.χ. ψηφιακή παρουσίαση (ppt) από τον μαθητή/τη μαθήτριά) θα προσδιορίζονται από τον/τη Φιλολόγο, ανάλογα με τις συνθήκες του τμήματος κλπ.

6. Λέσχη ανάγνωσης (π.χ. με αξιοποίηση βιβλίων της σχολικής Βιβλιοθήκης). Η συχνότητα επίσης εξαρτάται από τις συνθήκες. Σημασία έχει να γίνουν κατά τη διάρκεια του έτους συστηματικά, τουλάχιστον 3 συναντήσεις σε ώρες εκτός σχολικού ωραρίου.

7. Δράσεις με εκπαιδευτικό υλικό από το πρόγραμμα-φάκελο «Στα ίχνη της Γραφής»:

Όπως σας έχω ενημερώσει, είναι διαθέσιμο, από το σχολικό έτος 2015-16, ιδιαίτερα ενδιαφέρον πολυμορφικό εκπαιδευτικό υλικό με θέμα ««Στα ίχνη της γραφής: η ιστορία της γραφής και της γλώσσας στον ελληνικό χώρο». Ειδικότερα το υλικό αποτελείται από:

- Έναν εκπαιδευτικό φάκελο που περιέχει:
 1. Δύο έντυπα. Το ένα διαρθρώνεται σε 8 βασικές θεματικές ενότητες για τη δημιουργία, την εξέλιξη και τη σημασία της γραφής. Το άλλο περιέχει προτεινόμενες δραστηριότητες.
 2. Έναν οπτικό δίσκο με διαδραστικά παιχνίδια και
 3. Έναν οπτικό δίσκο με τη 12λεπτη ταινία κινουμένων σχεδίων «Η μάχη των π».
- Μία μουσειοσκευή, δηλαδή, μια κινητή εκπαιδευτική έκθεση
- Μία διαδικτυακή εικονική έκθεση «Γράφω, γράφεις, γράφει...» (grafi.culture.gr)

Στο διαδίκτυο είναι διαθέσιμες τρεις παρουσιάσεις Powerpoint για τον Εκπαιδευτικό Φάκελο, τη Μουσειοσκευή και την Εικονική Έκθεση. Για διευκόλυνση των εκπαιδευτικών, τα ppt έχουν μετατραπεί σε video είναι αναρτημένα στο youtube, στις ακόλουθες διευθύνσεις:

<https://www.youtube.com/watch?v=e84WejBjrtc&feature=youtu.be>

https://www.youtube.com/watch?v=kp_PLUI8sKc&feature=youtu.be

<https://www.youtube.com/watch?v=qWuyR5Q-qCA&feature=youtu.be>

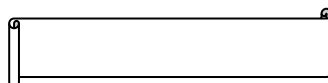
Διάθεση του υλικού στα Γυμνάσια και Λύκεια του Ν. Ηρακλείου (σχολεία αρμοδιότητάς μου):

Τον **εκπαιδευτικό φακέλο** μπορείτε να παραλάβετε από τα Γραφεία των Σχολικών Συμβούλων Δ/θμιας Εκπ/σης Ν. Ηρακλείου (Ρολέν 4), κατόπιν συνεννοήσεως στο τηλ. 2810-246860 (Πληροφ. : κ. Κατερίνα Φρουδαράκη). **Επειδή θα πρέπει ως το τέλος της σχολικής χρονιάς να εξυπηρετηθούν όλα τα Γυμνάσια, ΓΕΛ και ΕΠΑΛ του Ν. Ηρακλείου, θα γίνεται εκ περιτροπής παραλαβή και χρήση του φακέλου για ένα δίμηνο, προκειμένου να το μελετήσουν και το αξιοποιήσουν οι Συνάδελφοι στο σχολείο τους, και στη συνέχεια θα επιστρέφεται στο Γραφείο Σχολικών Συμβούλων Δ/θμιας Εκπ/σης Ν. Ηρακλείου, ώστε να μπορεί να το παραλάβει Συνάδελφος από άλλο σχολείο.** Ο δανεισμός του υλικού από τα Γραφεία των Σχολικών Συμβούλων Δ/θμιας Εκπ/σης μπορεί να επαναλαμβάνεται τις επόμενες σχολικές χρονιές, ανάλογα με τις ανάγκες των σχολείων.

8. Προγράμματα ή Όμιλοι με θεματική που αφορά στην καλλιέργεια (κατανόηση / παραγωγή) προφορικού ή γραπτού λόγου.

9. Διασχολικός Διαγωνισμός Ορθογραφίας ή ενδοσχολικοί διαγωνισμοί ορθογραφίας. Για τρία συνεχή χρόνια έχει λειτουργήσει με επιτυχία ο διασχολικός Διαγωνισμός χάρη στις προσπάθειες όλων των Φιλολόγων που συμμετέχουν σε αυτόν (αποστολή υλικού-συντονισμός: Ν. Χατζάκης, Φ. Χαλκιαδάκη). Επίσης, πολλά σχολεία ενδιαφέρονται και πραγματοποιούν ενδοσχολικό διαγωνισμό.

10. Άλλες καινοτόμες δράσεις ή καλές πρακτικές. Προσδιορίστε με βάση τη δική σας έμπνευση και πρωτοβουλία ή και τη συνεργασία με άλλους συναδέλφους.

Όπως είπαμε παραπάνω (3.β.), για διευκόλυνση δίνεται κι εδώ το ερωτηματολόγιο που αξιοποιήθηκε κατά το προηγούμενο σχολικό έτος και βρίσκεται αναρτημένο στις Συνεργατικές Ιστοσελίδες (ειδικότερα στην ιστοσελίδα: Διασχολικό Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού- πατήστε [ΕΔΩ](#) Επίσης, είναι αναρτημένο σε αρχείο word στον ιστότοπο που τηρώ **ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ** <http://users.sch.gr/sfscholiki/fi> (ανακοινώσεις 2014-15).

Ερωτηματολόγιο για διερεύνηση αντιλήψεων και στάσεων των μαθητών απέναντι σε θέματα Γλωσσικού Γραμματισμού.

Σύνθεση ερωτηματολογίου:

Αναστασία Χουρσανίδου, Φιλολόγος (Γυμνάσιο Βιάννου)

Επιστημονική Επιμέλεια:

Σχολ. Σύμβουλος Φιλολόγων Ν. Ηρακλείου Βασιλεία Καλοκύρη

Σημείωση για τη χρήση του ερωτηματολογίου.

Το παρακάτω ερωτηματολόγιο προτείνεται να αξιοποιηθεί (ανάλογα με τους στόχους, εν μέρει ή αναδιαμορφωμένο) στο πλαίσιο του **Διασχολικού Δικτύου για τον Γλωσσικό Γραμματισμό, που αναπτύσσουμε στα σχολεία αρμοδιότητάς μου**, ειδικότερα, στο πλαίσιο των δράσεων των Φιλολόγων για την υποστήριξη του Γλωσσικού Γραμματισμού των μαθητών. Η χρήση του αφορά στην έναρξη, στη φάση δηλαδή της «ευαισθητοποίησης» και της «πρόκλησης ενδιαφέροντος των μαθητών». Το ερωτηματολόγιο περιέχει ερωτήσεις που αφορούν σε πολλές πτυχές γλωσσικού γραμματισμού και αντίστοιχους στόχους για την κατάκτησή του. Επιτρέπει να διερευνήσουμε τις αντιλήψεις των μαθητών για τις επιδόσεις τους σε ζητήματα γλώσσας αλλά και τη στάση τους (λογική-κριτική, συναισθηματική) απέναντι στη γλώσσα. Ανάλογα με τις δράσεις που θα προτείνουμε στους μαθητές, με βάση τις ανάγκες τους, τις οποίες έχουμε διαπιστώσει, μπορούμε να επιλέξουμε ερωτήσεις από τις παρακάτω –ή και να διαμορφώσουμε σχετικές, αντλώντας ιδέες. Αντίστοιχα, στο τέλος των δράσεων, κατά το τέλος του σχολικού έτους, το ερωτηματολόγιο μπορεί να δοθεί ξανά, ενδεχομένως το ίδιο ή να διαμορφωθεί με ερωτήματα σύγκρισης πριν/μετά, προκειμένου να διαπιστώσουμε ενδεχόμενες αλλαγές στις αντιλήψεις και τη στάση των μαθητών διαμέσου των δράσεων στις οποίες τους «μυήσαμε» και τις οποίες εφαρμόσαμε συστηματικά.

Συνδυάζοντας τις **«Δράσεις για τη στήριξη του Γλωσσικού Γραμματισμού»** με σχετικό **Ερωτηματολόγιο** που απαντούν οι μαθητές «πριν/μετά» από αυτές, προχωρούμε σε **«εκπαιδευτική έρευνα στην πράξη»**, που μπορεί να μας προσφέρει πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία και ανατροφοδοτήσει το έργο μας στο μέλλον.

Σχολ. Σύμβουλος Φιλολόγων Ν. Ηρακλείου Βασιλεία Καλοκύρη

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Σημειώστε ένα **X** στον αριθμό από το 1 ως το 5 δίπλα από κάθε ερώτηση, ανάλογα με την άποψή σας στο αντίστοιχο ερώτημα.

Η σημασία των αριθμών είναι:

1: Καθόλου 2: Μέτρια 3: Καλά 4: Πολύ καλά 5: Εξαιρετικά

	1	2	3	4	5
1. Μπορείτε να διαβάζετε με άνεση;					
2. Πιστεύετε ότι η ευχέρεια στην ανάγνωση είναι προσόν;					
3. Κατανοείτε τα νοήματα εκτεταμένων γραπτών κειμένων π.χ.					

ενός ολόκληρου κεφαλαίου του βιβλίου σας;					
4. Μπορείτε να παράγετε κείμενα μικρής έκτασης που απευθύνονται σε κοινό και φορείς π.χ. ανακοινώσεις, επιστολές, ειδοποιήσεις, αιτήσεις, ευχαριστήρια, διαμαρτυρίες κτλ.;					
5. Πιστεύετε ότι είναι σημαντικό να έχετε αυτήν την ικανότητα;					
6. Μπορείτε να διαβάζετε κριτικά και να κατανοείτε κείμενα μικρής έκτασης π.χ. διαφημίσεις, λογαριασμούς κτλ.;					
7. Πιστεύετε ότι αυτό είναι χρήσιμο;					
8. Μπορείτε να παράγετε, με σχετική άνεση, σύντομης έκτασης κείμενα;					
9. Μπορείτε να παρουσιάζετε στο κοινό και να εκφράζετε προφορικά εμπειρίες, επιχειρήματα, παράπονα, αιτήματα κτλ.;					
10. Μπορείτε να κατανοείτε τον προφορικό λόγο καθημερινής χρήσης;					
11. Κατά την εκτίμησή σας, πόσο καλά γνωρίζετε την ορθογραφία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας;					
12. Πόσο πολύ σας αρέσει να μαθαίνετε την ορθογραφία των λέξεων;					
13. Πιστεύετε ότι η καλή γνώση και καλή χρήση της γλώσσας είναι σημαντικό εφόδιο που πρέπει να αποκτήσετε και να αξιοποιήσετε;					
14. Πόσο πολύ σας ενδιαφέρει να βελτιώνετε τις γλωσσικές σας επιδόσεις (κατανόηση και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου;)					
15. Πιστεύετε ότι πρέπει να ενισχυθεί με παράλληλες δράσεις η					

διδασκαλία των γλωσσικών μαθημάτων στα σχολεία;					
---	--	--	--	--	--

Αγαπητοί/-τές Συνάδελφοι,

Η παρούσα πρόσκληση έχει συντονιστικό χαρακτήρα, καθώς πολλές δραστηριότητες σαν τις προαναφερόμενες ή και άλλες πραγματοποιούνται ήδη από τους Φιλολόγους. Συμμετέχοντας στο Διασχολικό Δίκτυο για τον Γλωσσικό Γραμματισμό στηρίζουμε τους μαθητές μας αλλά και το έργο μας, με αλληλοτροφοδότηση, σε κλίμα επικοινωνίας, εμπιστοσύνης και συνεργασίας.

Όπως είπαμε, δεν είναι δεσμευτικό να ακολουθήσετε τις δράσεις που τώρα θα δηλώσετε, αλλά μπορείτε στο τέλος της χρονιάς, στην ανασκόπηση που θα στείλετε (αρχείο word), να αναφέρετε όσα στην πορεία εφαρμόσατε.

Για να δηλώσετε συμμετοχή στο Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού, με δράσεις της επιλογής σας, πατήστε στον ακόλουθο σύνδεσμο.

**[ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ Διασχολικό Δίκτυο
Γλωσσικού Γραμματισμού 2015-16](#)**

Με τιμή,
Βασιλεία Καλοκύρη
Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων
ΠΔΕ Κρήτης, με έδρα το Ηράκλειο